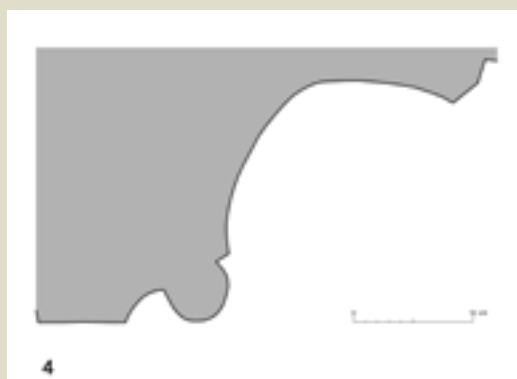
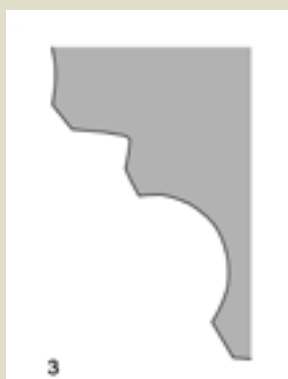
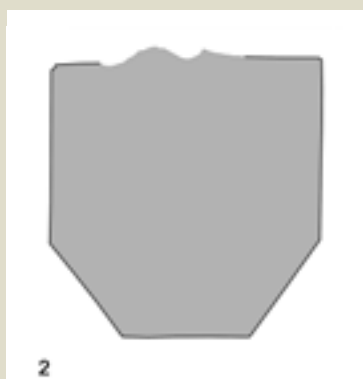

ŘANĚ GOTICKÉ PATROVÉ JEDNOTRAKTOVÉ KŘÍDLO BÝVALÉHO ANENSKÉHO KLÁŠTERA V PRAZE

Příkladným svědectvím toho, jaké zajímavé poznatky může přinést dlouhodobý monitoring a dokumentace probíhajících zásahů na konkrétním objektu, je bývalý klášter dominikánek čp. 211/I v Liliové ulici na Starém Městě pražském. Adaptace východního a části jižního křídla konventu si vyžádala archeologický průzkum (V. Staňková) probíhající ve spolupráci s operativní dokumentací (M. Kovář). Zcela zásadní poznatky byly zjištěny ve středním traktu východního křídla. Že střední trakt je raně gotického původu, je skutečnost známá delší dobu. Na jeho severním konci se předpokládala mladší, rovněž ještě raně gotická přístavba. Tento objekt je dáván do souvislosti se stavební činností templářů, kteří k nedaleké starší rotundě sv. Vavřince přišli ve 30. letech 13. století. Průzkumem bylo zjištěno, že celý severní trakt je poněkud mladší a lze jej datovat nejspíše do třetí čtvrtiny 13. století či kolem jeho poloviny. Vznikl během jedné stavební etapy, což dokumentuje jednotný charakter zdiva i způsob opracování architektonických článků. Původně se snad jednalo o jednokřídlý objekt, jenž byl na severu zakončen patrně věžovitým, mírně odsazeným rizalitem. V patře této části objektu byla dokumentována partie raně gotického interiéru zaklenutého žebrovou klenbou s pětibokými žebry (obr. 1, 2). V jeho severní stěně byla prolomena okenní nika s kapsou pro závoru. Ve východní stěně přízemí byla zjištěna raně gotická portálová nika. Dokumentována byla i část západního průčelí tohoto jednotraktu, kde bylo objeveno sdružené raně gotické ostění okna. Jednotrakový objekt navazoval na tzv. „templářské“ rozšíření rotundy sv. Vavřince. Přístavba je vyzděna z opukových kvádrů, naopak severně navazující trakt výhradně z lomového zdiva. Nápadná je podobnost severního jednotraktu s dalšími jednotrakovými raně gotickými domy s nárožní věží (např. nedaleké čp. 446/I).

Další stavební etapa souvisí s příchodem dominikánek k roku 1313. Současně s výstavbou nového konventního kostela vyrůstalo minimálně i patrové (!) jižní křídlo ambitu, což lze doložit profilacemi opukových okenních ostění v západní části kostela a v jižním křídle ambitu (obr. 3). Lze předpokládat, že jižní rameno ambitu vzniklo ještě v polovině 14. století. Teprve v další gotické stavební etapě bylo vybudováno (opět patrové!) rameno východní, jež bylo představeno před západní fasádu zmíněného raně gotického jednotraktu. V podstatných fragmentech se i zde zachovala pískovcová ostění (obr. 4) a bankály gotických oken jak v patře, tak v přízemí. Na základě podobné profilace s ostěními oken v severním dvoulodí kostela sv. Haštala na Starém Městě je možné zlomky datovat do třetí čtvrtiny 14. století. Pozůstatky gotických oken byly zjištěny i v křídle západním. Zdá se, že i toto rameno mohlo být budováno v počátečních fázích výstavby kvadratury.

Výsledky stavebního a archeologického průzkumu se vhodně doplňují. Díky této součinnosti a rozboru stavebních konstrukcí je možné konstatovat, že východní (věžový?) díl raně gotického jednotraktu vznikl ve stavební mikrofázi. Následně byla k této části objektu přiložena východní, k západu mírně odsazená stěna jižně navazujícího jednotraktu. Dodatečně, pravděpodobně v souvislosti s pozdně renesančními úpravami objektu (asi na počátku 17. století), byl před severovýchodním nárožím raně gotického jednotraktu vystavěn podsklepený objekt. Na jeho klenbě (!) byla následně založena část raně barokní arkádové řady nového traktu (asi 1667), který na východní straně rozšířil východní křídlo směrem k východu. V souvislosti s barokními úpravami objektu byla při severovýchodním konci konventu vybudována i dvojice jímek nepochybně souvisejících se sanitárním provozem objektu.

Průzkum a dokumentace stále probíhají. Již nyní je však zřejmé, že jeho výsledky budou mít zásadní význam pro poznání stavebních etap a architektonické podoby konventu.